

SCENARIUSZ LEKCJI

Supermoc - Obywatel Unii Europejskiej, czyli europejskie prawa w moich rękach

Czas trwania: ok. 45 minut

Grupa docelowa: starsze klasy szkoły ponadpodstawowej

Przedmiot: wiedza o społeczeństwie / godzina wychowawcza

CELE LEKCJI

Cel główny:

Uczniowie poznają i rozumieją swoje prawa jako obywatele Unii Europejskiej oraz potrafią wskazać, jak mogą z nich korzystać w praktyce.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wymienia i opisuje 5-6 praw obywatela Unii Europejskiej,
- analizuje prawa na przykładach z życia codziennego,
- współpracuje w grupie przy zadaniach analitycznych i kreatywnych,
- samodzielnie wypełnia kartę pracy, dokonując refleksji nad znaczeniem praw.

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

- Karty pracy **Mapa Praw UE**,
- Mapa Europy lub flagi krajów UE,
- Kolorowe mazaki/kredki/długopisy,
- Tablica lub flipchart,
- Ławki ustawione w grupy 4-5 osób,
- Na tablicy tytuł lekcji i lista praw Unii Europejskiej, które będą omawiane.

PRZEBIEG LEKCJI

1. WPROWADZENIE (5 min)

Nauczyciel:

„Dziś odkryjemy waszą nową supermoc! Nie jest to latanie ani niewidzialność, ale coś, co ma każdy obywatel Unii Europejskiej. Dzięki tej supermocy możecie podróżować po Europie, uczyć się, chronić siebie i wpływać na świat wokół siebie.”

Pytania do uczniów:

- „Co wam się kojarzy z Unią Europejską?”
- „Jakie prawa mogą mieć mieszkańcy Unii Europejskiej?”

Przykładowe odpowiedzi uczniów:

- „Że możemy studiować w innych krajach.”
- „Że mamy swobodę podróżowania.”
- „Że możemy składać skargi do instytucji Unii Europejskiej.”

Podsumowanie nauczyciela:

„Świetnie! Dziś będziemy pracować nad **Mapą Praw Unii Europejskiej**, czyli zestawieniem najważniejszych praw obywatela Unii w praktyce.”

2. Prezentacja praw Unii Europejskiej (10 min)

Nauczyciel prezentuje mapę Europy i omawia prawa:

1. **Swoboda przemieszczania się** - możliwość podróżowania i przebywania w krajach Unii Europejskiej
 - Przykład - „Możesz podróżować po różnych krajach Unii Europejskiej w celach turystycznych bez konieczności posiadania paszportu. Wystarczy dowód osobisty”
2. Prawo do edukacji i wymiany (Erasmus+)
 - Przykład - „Uczestniczysz w wymianie i uczysz się w Hiszpanii przez semestr. Dzięki temu uczysz się języka, poznasz nowych przyjaciół, zwiedzasz nowe miejsca”
3. Prawo do równego traktowania i niedyskryminacji
 - Przykład - „Każdy uczeń w szkole ma równe prawo do nauki, niezależnie od pochodzenia i wiary.”
4. Prawo do ochrony danych osobowych
 - Przykład - „Twoje dane w portalu szkolnym nie mogą być przekazywane bez Twojej zgody.”
5. Prawo do petycji i składania skarg do instytucji Unii Europejskiej
 - Przykład - „Możesz napisać do Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich, jeśli uważasz, że prawo Unii Europejskiej nie jest przestrzegane.”
6. Prawo do korzystania z usług publicznych w Unii Europejskiej
 - Przykład - „Jadąc do Francji, możesz korzystać z lokalnych bibliotek i przychodni w ramach dostępnych usług.”

3. Zadania w grupach (15 min)

Instrukcja nauczyciela:

„Pracujcie w grupach. Każda grupa omawia prawa Unii Europejskiej i rozwiązuje przypisane zadania. Celem jest zrozumienie praktycznego zastosowania każdego prawa w codziennym życiu.”

Zadania grupowe:

1. Swoboda przemieszczania się
„Wybierzcie trzy kraje UE, które chcielibyście odwiedzić. Napiszcie, jakie czynności możecie wykonywać dzięki temu prawu.”
2. Prawo do edukacji i wymiany (Erasmus+)
„Opiszcie kraj, w którym chcielibyście studiować lub uczestniczyć w wymianie. Jakie prawa umożliwiają takie doświadczenie?”
3. Prawo do równego traktowania i niedyskryminacji
„Podajcie przykład sytuacji w szkole lub w życiu, gdzie to prawo jest ważne i jak je można stosować w praktyce.”
4. Prawo do ochrony danych osobowych
„Podajcie przykłady sytuacji, w których dane osobowe muszą być chronione. Jakie mogą być konsekwencje ich naruszenia?”
5. Prawo do petycji i składania skarg do instytucji Unii Europejskiej
„Opiszcie sytuację, w której chcielibyście zgłosić problem lub propozycję do instytucji Unii Europejskiej.”
6. Prawo do korzystania z usług publicznych w Unii Europejskiej
„Podajcie przykłady korzystania z transportu, bibliotek lub służby zdrowia w innym kraju Unii Europejskiej.”

Nauczyciel obserwuje pracę grup i zadaje pytania uzupełniające:

„Jakie trudności mogą pojawić się przy korzystaniu z tych praw?”

„Jak można je efektywnie wykorzystać?”

4. Prezentacja wyników (15 min)

- Każda grupa prezentuje swoje wnioski i przykłady praktyczne.
- Nauczyciel podsumowuje:
„Jakie prawa wydają się najistotniejsze w codziennym życiu? W jakich sytuacjach warto je stosować?”

Refleksja indywidualna i podsumowanie (5 min)

Uczniowie wypełniają karty pracy:

1. „Które prawo jest dla mnie najważniejsze?”
2. „Jak mogę z niego korzystać już dziś?”
3. „Co jeszcze chciałbym/chciałabym wiedzieć o prawach Unii Europejskiej?”

Zakończenie nauczyciela:

„Gratulacje! Każdy z was lepiej rozumie prawa obywatela Unii Europejskiej i wie, jak z nich korzystać. Te prawa otwierają przed Wami możliwości w całej Europie.”

KARTA PRACY

Supermoc - obywatel Unii Europejskiej

Imię i nazwisko: _____

Data: _____

Klasa: _____

ZADANIE 1. Scenariusze decyzyjne

Przeczytaj sytuacje i odpowiedz na pytania, wykorzystując prawa Unii Europejskiej.

Sytuacja 1: Ania chce studiować w Niemczech w ramach wymiany szkolnej.

- Jakie prawo Unii Europejskiej jej w tym pomaga?
- Jakie kroki powinna podjąć, żeby w pełni skorzystać z tego prawa?
- Napisz krótką listę 3 działań i uzasadnij każde.

Sytuacja 2: Jan podróżuje po Europie i zauważa, że w lokalnej bibliotece jego kolega nie jest traktowany równo ze względu na pochodzenie.

- Jakie prawo Unii Europejskiej chroni kolegę?
- Jakie działania mogą podjąć uczniowie?
- Jakie są możliwe konsekwencje niewłaściwego traktowania?

ZADANIE 2. Mini-debaty i wybory strategiczne

Wybierz jeden z dwóch tematów. Przygotuj argumenty na temat:

Temat 1: „Prawo do ochrony danych osobowych jest najważniejsze, bo ...”

Temat 2: „Prawo do równego traktowania jest najważniejsze, bo ...”

- Napisz 3 argumenty, które uzasadniają Twój wybór.
- Po zakończeniu debat, zapisz wnioski, które uznałeś/uznałaś za najbardziej przekonujące.

ZADANIE 3. Analiza nietypowej sytuacji

Przeczytaj sytuację i odpowiedz na pytania.

Sytuacja: W jednym z krajów Unii Europejskiej cudzoziemcy mają utrudniony dostęp do lokalnej służby zdrowia.

- Jakie prawa Unii Europejskiej mogą być w tej sytuacji naruszone?
- Jakie działania może podjąć obywatel Unii Europejskiej, aby skorzystać z tych praw?
- Jakie mogą być konsekwencje nieprzestrzegania prawa?

ZADANIE 4. Refleksja indywidualna

Napisz własne odpowiedzi i krótkie wnioski.

1. Które prawo UE jest dla mnie najważniejsze i dlaczego?
2. Jak mogę je wykorzystać już dziś w codziennym życiu lub w szkole?
3. Jakie nowe informacje o prawach Unii Europejskiej chciałbym/chciałabym poznać?